

6.SINIF 7.ÜNİTE DERS NOTLARI

Komşularımız ve Kardeşlerimiz

Kazanım Ders Notu - 31

» Atatürk Dönemi Millî Dış Politika İlkeleri

- Mustafa Kemal Atatürk, bağımsız bir devletin varlığı için millî bir dış politikayı temel şartlardan biri olarak kabul etmiştir. Atatürk Dönemi millî dış politika ilkeleri şunlardır:

- 1 - Tam Bağımsızlık
- 2 - Eşitlik
- 3 - Akılcılık
- 4 - Gerçeklik
- 5 - Barışçılık

- Türkiye, Mustafa Kemal Atatürk Dönemi'nde komşularıyla olan ilişkilerinde barışçı çözüm yolları önermiş ve bunun için büyük çaba sarf etmiştir. Mustafa Kemal Atatürk, Almanya ve İtalya'nın saldırgan politikalarına karşı barışı ve güvenliğimizi, batı sınırimızdaki ülkelerle Balkan Antantı (1934) ve doğu sınırimızdaki ülkelerle Sadabat Paktı (1937) ile sağlamıştır. **Atatürk'ün yaşadığı dönemde uyguladığı barışa yönelik dış politika anlayışı ve ilkeleri günümüzde de devam etmektedir.**

- Atatürk'ün 1933 yılındaki bir konuşmasında da ön gördüğü gibi 1991 yılında Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) dağılmıştır. **SSCB'nin dağılmasından sonra Türkiye'nin Orta Asya Türk Cumhuriyetleri ile olan maddi ve manevi ilişkileri daha da artmıştır.**

Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra kurulan Türk cumhuriyetleri şunlardır;

- Azerbaycan
- Kazakistan
- Özbekistan
- Kırgızistan
- Türkmenistan

» Ticari Faaliyetlerimiz

Ülkemiz hem **Türk cumhuriyetleriyle** hem de **sınır komşularıyla ticari faaliyetler gerçekleştirmektedir.**

Aşağıdaki tabloda sınır komşularımızla olan ticari ilişkilerimiz gösterilmiştir.

Komşularımızla İhracat - TÜİK
2018

	Ülkeler	Toplam - \$
1	Irak	8.346.276
2	İran	2.392.949
3	Bulgaristan	2.669.703
4	Yunanistan	2.086.696
5	Suriye	1.344.837
6	Azerbaycan	1.474.368
7	Gürcistan	1.315.135
8	Ermenistan	5

Komşularımızla İthalat - TÜİK
2018

	Ülkeler	Toplam - \$
1	İran	6.931.258
2	Bulgaristan	2.501.393
3	Yunanistan	2.104.900
4	Irak	1.420.433
5	Azerbaycan	378.734
6	Gürcistan	233.072
7	Suriye	69.389
8	Ermenistan	1.957

» Bazı Önemli Kuruluşlar

Günümüzde **Türk cumhuriyetleriyle ekonomik, kültürel, siyasi ve sosyal ilişkileri sağlayan bazı kuruluşlar şunlardır;**

TİKA

Dışişleri Bakanlığına bağlı bir teşkilat olarak 1992 yılında kurulmuştur. Amacı Türkçe konuşan topluluklar arasında kültürel ilişkileri geliştirmek, üye olan devletlerin kalkınmalarına yardımcı olmak ve bu ülkelerle ekonomik, ticari, sosyal, kültürel, eğitim alanlarında iş birliğini geliştirmektir.

TÜRKSOY

1993 yılında Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan ve Özbekistan'ın katılımları ile kurulmuştur. Amacı Türk dili konuşulan coğrafyalarda dili, tarihi ve kültürü ortak olan halklar arasındaki kardeşliği güçlendirmek, ortak Türk kültürünü gelecek nesillere aktarmak ve dünyaya tanıtmaktır.

TÜRK KONSEYİ

2009 yılında kurulmuştur. Amacı Türk dili konuşan ülkeler arasında kapsamlı iş birliğini teşvik etmek, bölgesel ve küresel barışa katkıda bulunmaktır. Türk Konseyi kapsamındaki iş birliği; üye ülkeler arasındaki ortak tarih, kültür, kimlik ve Türk dili konuşan halkların dil birliğinden kaynaklanan özel dayanışma temelinde oluşturmaktır.

TRT AVAZ

21 Mart 2009 tarihinde yayın hayatına başlamıştır. Türkiye Cumhuriyeti ile Türkçe konuşan geniş coğrafya arasında bir kültür köprüsü olmayı hedeflemektedir. Yayın coğrafyasını oluşturan Türk ve Türk soylu halklar ile kardeş topluluklara yönelik özel içerikli programlar hazırlamaktadır.

Ticari İlişkilerimiz

Kazanım Ders Notu - 32

» Dış Ticaret

- Ülkeler arasında yapılan alışverişe **dış ticaret** denir. Ülkelerin kaynaklarının fazlalığı ya da azlığı ve ihtiyaçlar dış ticaretin ortaya çıkmasını sağlamıştır. **Dış ticaret ihracat (dış satım) ve ithalat (dış alım) olarak ikiye ayrılır.**

» İhracat (Dış Satım)

- Ülkelerin ihtiyacından fazla ürettiği ürünleri başka ülkelere satmasına **ihracat (dış satım)** denir.

Ülkemizin en çok ihraç ettiği ürünlerden bazıları şunlardır;

> Tekstil ürünleri	> Bor
> Otomobil ürünleri	> Fındık
> Elektronik eşyalar	> Sebze-meyve
> Demir çelik	> Üzüm
> Pamuk ipliği	> İncir
> Örne giyim eşyası	> Cam ürünleri

- 2018 yılında ülkemizin en çok ihracat yaptığı ilk 5 ülke şunlardır;

1. Almanya	4. Irak
2. İngiltere	5. ABD
3. İtalya	

- İhracattan elde edilen gelirin artması için** gerekli ürün ve hizmetin ülkemizde fazla olmasının yanı sıra o ürün ve hizmetlerin kaliteli olması da oldukça önemlidir. Ayrıca **tanıtım, reklam ve pazarlama** olanaklarının artırılması da oldukça önemlidir.

- İhracatımız ile ilgili istatistikler, rakamlar ve en çok ihracat yaptığımız ülkelerin sıralamaları her yıl değişebilmektedir.

» İthalat (Dış Alım)

- Ülkelerin ürettiği kaynakları ile karşılayamadığı ihtiyaçlarını başka ülkelerden satın almasına **ithalat (dış alım)** denir.

Ülkemizin en çok ithal ettiği ürünlerden bazıları şunlardır;

> Savunma araçları	> Otomobil
> Eczacılık ürünleri	> Uçak
> Çeşitli makineler	> Doğal gaz
> Plastik ürünleri	> İlaç
> Tıbbi malzemeler	> Petrol
> Elektrikli cihazlar	> Muz

- 2018 yılında ülkemizin en çok ithalat yaptığı ilk 5 ülke şunlardır;

1. Rusya	4. ABD
2. Çin	5. İtalya
3. Almanya	

- İthalatımız ile ilgili istatistikler, rakamlar ve en çok ihracat yaptığımız ülkelerin sıralamaları her yıl değişebilmektedir.

» Not

- Ülkeler, karşılıklı yaptıkları ticaret anlaşmaları ile ihtiyaç duydukları ürünleri birbirlerine alıp satarlar. Ekonomisi tarıma dayalı ülkeler, genellikle tarımsal ve hayvansal ürünleri ihraç eder; çeşitli makine ve elektrik ürünlerini ithal ederler. Sanayisi gelişmiş ülkeler ise tarımsal ürünlerle çeşitli ham maddeler alır, otomobil, elektronik eşya ve çeşitli sanayi ürünleri satarlar.

- Türkiye ekonomisinin son yıllarda kazandığı dinamizm ile birlikte Asya ülkelerinin Türkiye ile iş birliği alanlarını ve imkânlarını geliştirdiği gözlenmektedir. Son yıllarda Türkiye, Afrika ülkeleri ile de ticari ilişkilerini geliştirmiştir.

Lider Türkiye

Kazanım Ders Notu - 33

» Mustafa Kemal'in Uluslararası Sorunlara Bakış Açısı

- İnsanları ilgilendiren sorunlar sadece bir ülkenin sorunu olmayıp uluslararası alanda herkesi ilgilendirir. Yaşanan sorunlara karşı tüm ülkelerin ortak çözüm üretmesi oldukça önemlidir. **Mustafa Kemal Atatürk bu durumu şu sözleriyle ifade etmiştir:**

“En uzakta sandığımız bir olayın bize bir gün dokunmayacağını bilemeyiz. Dünyanın herhangi bir yerinde rahatsızlık varsa ‘Bana ne!’ dememeliyiz. Böyle bir rahatsızlık varsa tıpkı kendi aramızda olmuş gibi onunla ilgilenmeliyiz. Olay ne kadar uzak olursa olsun bu ilkeden şaşmamak gerekir. İşte bu düşünüş; insanları, ulusları ve hükümetleri bencillikten kurtarır.”

» Ülkemizin Jeopolitik Konumu

- **Türkiye dünya üzerinde jeopolitik olarak önemli bir yere sahiptir.** Ülkemiz sahip olduğu İstanbul ve Çanakkale Boğazları ile Asya ve Avrupa kıtaları arasında bir köprü vazifesi görmektedir. Ülkemizin üç tarafının denizlerle çevrili olması jeopolitik önemini artıran özellikleri arasındadır. Bu özellikler Türkiye'nin komşu ülkelerle ve diğer ülkelerle olan ilişkilerini etkilemiştir.
- **Türkiye, dünyanın zengin enerji kaynaklarına sahip üç temel bölgesi ile enerjiye ihtiyaç duyan Avrupa arasındadır.** Bu bölgeler şunlardır;

1. Rusya
2. Hazar bölgesi
3. Orta Doğu bölgesi

NOT : Yapılan antlaşmalar ile bu bölgeler arasındaki petrol ve doğal gazın taşındığı boru hatlarının birçoğunun ülkemiz toprakları üzerinden geçmesi, ülkemizin siyasi ve ekonomik olarak gücünü artırmaktadır.

NOT : Türkiye'nin petrol ve doğal gaz gibi önemli enerji kaynaklarının güzerghında olması, bir taraftan enerji alanlarındaki etkinliğini artırırken diğer taraftan da siyasi etkinliğini artırmaktadır.

» Ülkemizin Uluslararası Alanda Üstlendiği Roller

- Günümüzde insanları ilgilendiren sorunlar ülkelerle sınırlı kalmayıp uluslararası toplumu ve halkları ilgilendirmektedir. Bu durum ülkelerin sorunlar karşısında ortak çözümler üretmesini zorunlu hale getirmiştir. Böylece siyasi, ekonomik, kültürel, askeri ve dini alanlarda uluslararası teşkilatlar kurulmuştur. Türkiye de uluslararası alanda sorunlara çözüm bulmak için bu teşkilatlarda aktif roller üstlenmiştir. **NATO (Kuzey Atlantik Pak-tı), BM (Birleşmiş Milletler), İİT (İslam İşbirliği Teşkilatı)** bunlara örnektir.
- **Ülkemizin sahip olduğu özelliklere bağlı olarak uluslararası alanda üstlendiği rollere bazı örnekler şunlardır;**

Siyasi Alan

- Türkiye'nin uluslararası alanda sorunlara çözüm bulmak için NATO, Birleşmiş Milletler, İslam İşbirliği Teşkilatı gibi kuruluşlara üye olması ve diplomatik faaliyetler yürütmesi

Askeri Alan

- NATO harekâtlarında aktif görev alan Türk Silahlı Kuvvetlerinin hâlen Bosna-Hersek, Kosova, Afganistan, Lübnan ile Somali ve Akdeniz'de gerçekleştirilen barışı destekleme çabalarına katkı sağlaması

Ekonomik Alan

- Önümüzdeki yıllarda yapılması planlanan yeni Kerkük-Ceyhan Petrol Boru Hattı'yla Irak petrollerinin dünyaya pazarlanmasının planlanması

Dini Alan

- Türkiye Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfının Arnavutluk'un başkenti Ti-ran'da Namazgâh Camisini inşa ettirmesi

Toplumsal Alan

- Kızılay, AFAD (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı), TİKA ve sivil toplum kuruluşları-nın iş birliğiyle hazırlanan 13 bin ton gıda maddesinin Somali'ye ulaştırılması

Kültürümüze Sahip Çıkalım

Kazanım Ders Notu - 34

» Popüler Kültür Ne Demektir?

- **Popüler kültür**, Batı'da sanayileşme ve modernleşmeyle kent kültürü olarak ortaya çıkmıştır. Gün boyunca çalışan insanlara yorgunluklarını ve sorunlarını unutturan “gündelik hayatın kültürü” olarak kabul edilmiştir. Popüler kültür, halkın ilgisini çeken geçici kültürdür. Yaşanılan zamana göre değişen yaşam biçimini ve alışkanlıklarını ifade etmektedir.

» Popüler Kültürün Özellikleri

İnsanları sürekli tüketime yönlendirir.

Kitle iletişim araçlarıyla oluşturulmakta ve yaygınlaştırılmaktadır.

Kitleleri kendine bağımlı hale getirebilir.

Belli bir dönem için geçerli olur, hızlı üretilir ve hızlı tüketilir.

İnsanları eğitmek gibi bir amacı yoktur.

Kitleleri farkında olmadan etkisi altına alabilir.

» Popüler Kültürün Taşıyıcıları

▶ Televizyon	▶ Spor	▶ Gazete - Dergi
▶ Edebiyat	▶ Sinema	▶ Radyo
▶ Sosyal medya	▶ Genel ağ	▶ Reklam afişleri

NOT : Popüler kültürün önemli üreticisi ve taşıyıcılarından biri televizyondur. Günümüzde çocuklar çizgi filmlerdeki karakterleri model almaktadır.

» Popüler Kültürün Etkileri

- Popüler kültür **yemek kültürü**, **giyim-kuşam**, **konuşma**, **değer yargıları**, **müzik**, **sanat** ve **dil** gibi alanları etkilemektedir. **Çocuklar**, popüler kültürden ve popüler kültür ürünlerinden en çok etkilenen kesimdir.
- Popüler kültürün etki alanlarından biri de yemek kültürüdür. Pizza, hamburger, cips, sandviç, sosis, salam vb. yiyecekler en çok tükettiğimiz gıdalar hâline gelmektedir.
- Müzik de popüler kültürün en çok etkilediği alanlardan biridir. Popüler kültür ürünlerinden olan klipler de özellikle gençlerin tüketim tercihlerinden duygusal düşüncelerine kadar olan yaşamları üzerinde etki yapmaktadır.
- Popüler kültürün etkilediği bir diğer unsur da dildir. Popüler kültürle birlikte mrb, slm, bye, ok gibi yeni bir yazışma dili oluşmuştur. Bu durum Türkçeyi zayıflatmaktadır.

■ Popüler Kültürün Toplumumuza Etkilerine Örnekler

- 1 - Kültürel değerlerimizin yıpranmasına sebep olmaktadır.
- 2 - Dilimizin yozlaşmasına, gelenek ve göreneklerimizin unutulmasına neden olmaktadır.
- 3 - Tüketim çılgınlığına ortam hazırlamaktadır.
- 4 - İnsanların yalnızlaşmasına, aile içi ilişkilerin zayıflamasına neden olmaktadır.
- 5 - Çocukların olumsuz tavır ve davranış edinmelerine ortam hazırlamaktadır.

NOT : Teknolojinin ve iletişim araçlarının bu kadar geliştiği bir çağda popüler kültürü tamamen hayatımızdan çıkarmak oldukça zordur. Ancak **milli değerlerimize ve kültürümüze sahip çıkarak popüler kültürün kültürümüz üzerindeki olumsuz etkilerini azaltabiliriz**. Gerek aile içi eğitimde gerekse okullarda verilecek eğitimlerle çocuklarımızın ve gençlerimizin milli kültürümüze sahip çıkmalarını sağlayabiliriz.